

2021 - cel mai nefast an pentru telecomunicațiile românești

Retrospectiva anului de telecomunicații 2021

Dr. Nicolae Oacă

Gala Comunicații Mobile, 10 decembrie 2021

Agenda

- Context
- 2021 – cel mai nefast an pentru telecomunicațiile postdecembriste
- 2022 – un an cu incertitudini

Context

- **Context mondial**

- Pandemia de coronavirus – criză economică,
- Criza semiconductoarelor - până în 2023? (IBM)
- Razboiul comercial SUA – China. Europa rămasă în urmă!
- 5G în expansiune, impact asupra economiilor. Europa probleme
- Telecomunicațiile – rol important în refacere, digitalizare

- **Context național**

- Pandemia – digitalizare
- Revenire economică în 2021 și viitor
- Criza politică – România neguvernată
- Deriva telecomunicațiilor românești
- Dispariția telecomunicațiilor de la masa guvernului
- Greșeli mari de guvernare: dispariția ministerului a dus la decizii greșite luate de politicieni nu de specialiști
 - Vânzarea RomTelecom, concentrarea ireversibilă a pieței
 - Blocajul tehnologiei 5G, al unor fabricanți
- Probleme în utilizarea TI – DESI2021

2021 – cel mai nefast an

Telecomunicațiile românești neguvernate în 2021

- Legea 5G
- Achiziția fostului RomTelecom de către Orange Romania
- Retrogradarea României în clasamentul digitalizării DESI2021,
- Dezinteres pentru licitația ANCOM din 2021, **ce poate fi repetat la licitația 5G de anul viitor dacă nu se schimbă contextul**
- Licitația 5G în continuă amânare de mai mulți ani,
- Lipsa pregătirilor pentru implementarea tehnologiei 5G (**ghișeul unic online aprobare lucrări infrastructură, proiecte pilot 5G, ...**)
- Neimplementarea Codului European Comunicații Electronice
- Numirea în funcții de conducere a unor persoane fără pregătire specifică
- Struțo-cămila numită MCID
- Desființarea INSCC
- Retragera RCS&RDS din Ungaria

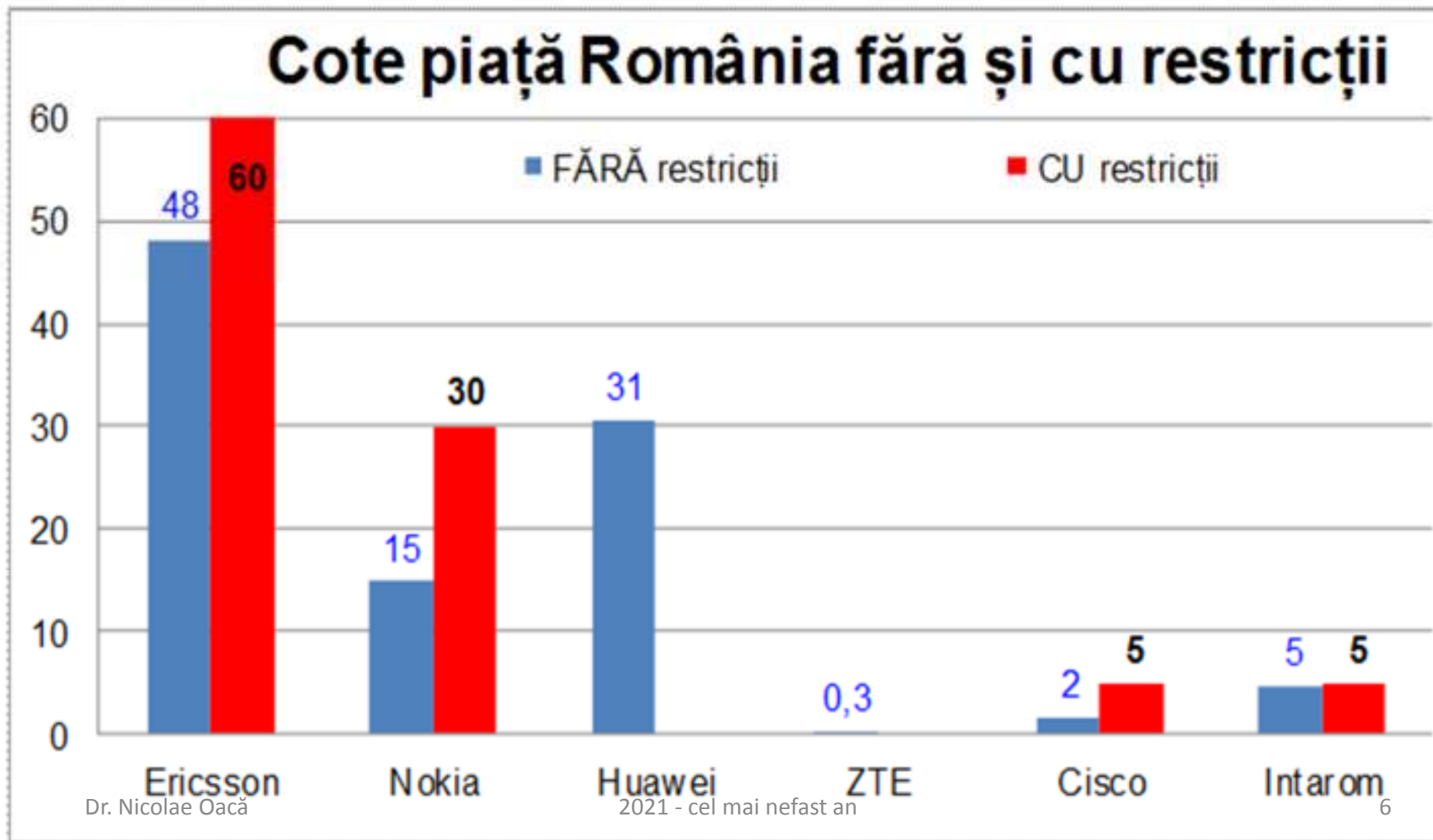
2021 – cel mai nefast an

Legea 5G – lege neclară, cu impact pe termen lung

- Intervenție brutală pe o piață liberă
- În contradicție cu reglementări UE: autorizare operatori, toolbox
- Nu abordează securitatea rețelelor 5G
 - Vulnerabilități intrinsece & extrinsece - strategie națională!
- Scopul – eliminarea unor furnizori
- Problema - care vor fi furnizorii de rețele 5G? UK: Samsung, NEC?
- Efecte:
 - Doar doi furnizori - HHI=4500, problemă de securitate (UK)!
 - Investiții mărite - tarife mărite
 - Instalarea rețelelor întârziată
 - Adoptarea serviciilor întârziată
 - Întârzierea digitalizării
 - O economie în dezvoltare va avea probleme UK vs. Romania
- Înlocuirea echipamentului instalat
 - Ce echipament se înlocuiește? Tablele?
 - Cine despăgubește? MinFin? MCID? Licențe 5G gratis?
- Operatorii nemulțumiți
- **Concentrare mare (>40%) pe piața furnizării de echipament care ar fi trebuit să determine Consiliul Concurenței să intervină**

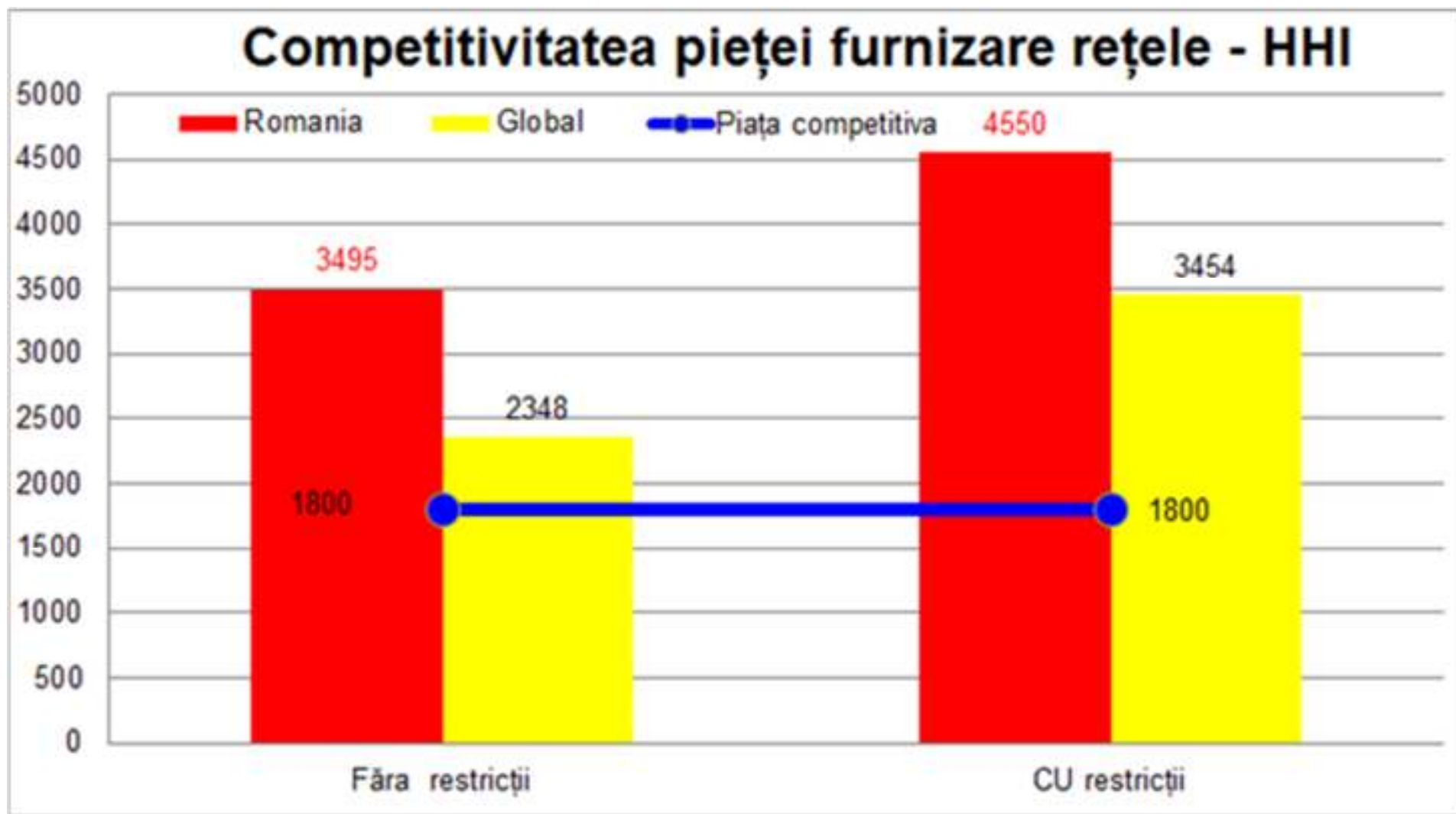
2021 – cel mai nefast an

Legea 5G - neclară, cu impact termen lung

2021 – cel mai nefast an

Legea 5G - neclară, cu impact termen lung

2021 – cel mai nefast an

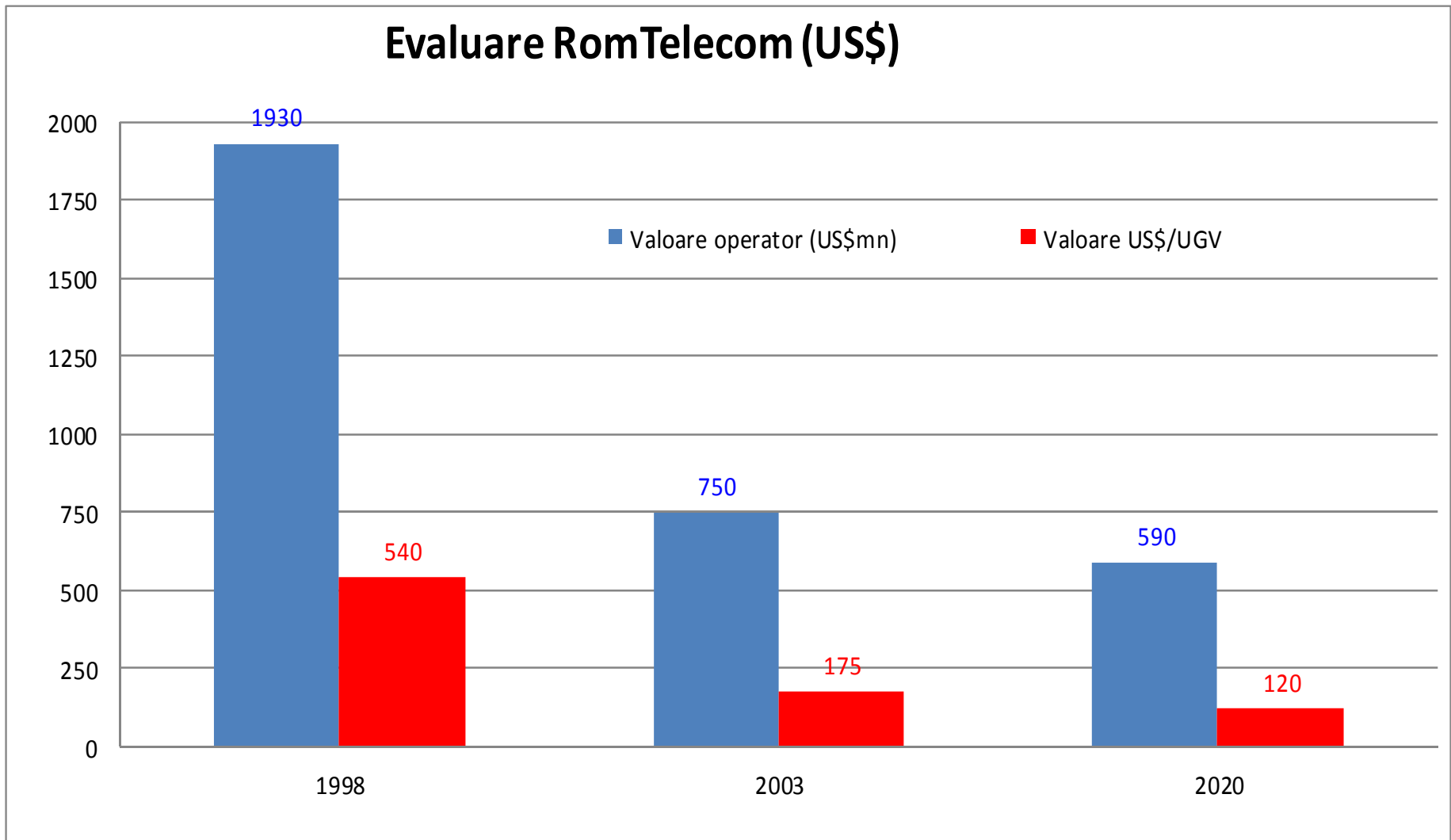
Achiziția fostului RomTelecom de către Orange România, 30 sep 2021

- 2016, feb - contract Telekom-Orange acces rețea fixă&mobilă: greșeală sau ...
- 2017, feb - primele zvonuri privind vânzarea Telekom RO: RT - Orange, Cosmo - RCS&RDS <https://www.totaltele.com/496049/Deutsche-Telekom-seeks-1bn-Romania-exit>
- 2017, aug – Cosmote absoarbe Telemobil, Germanos pregătind vânzarea
- 2019 feb – contractul roaming Orange terminat
- 2020 nov 9 – comunicate OTE și Orange anunță preluarea RomTelecom de către Orange - €268 milioane pentru 54,01% din companie! Valoare RT - €497 milioane
 - Transferul a 0,9 milioane clienți cu abonament la Orange prin RomTelecom
- 2021 iunie 16 - CE anunța primirea notificării privind achiziția RT de către Orange Ro
- 2021 iulie 5 – OTE anunță prime de "succes" pentru șefii din Atena la încasarea banilor de la Orange, pentru a marca eșecul din România
- 30 sept 2021 – Orange Ro anunță preluarea fostului RomTelecom

Concentrare nepermis de mare (>40%) pe piața serviciilor de telecomunicații care ar fi trebuit să determine Consiliul Concurenței să blocheze tranzacția

2021 – cel mai nefast an

Achiziția fostului RomTelecom de către Orange România

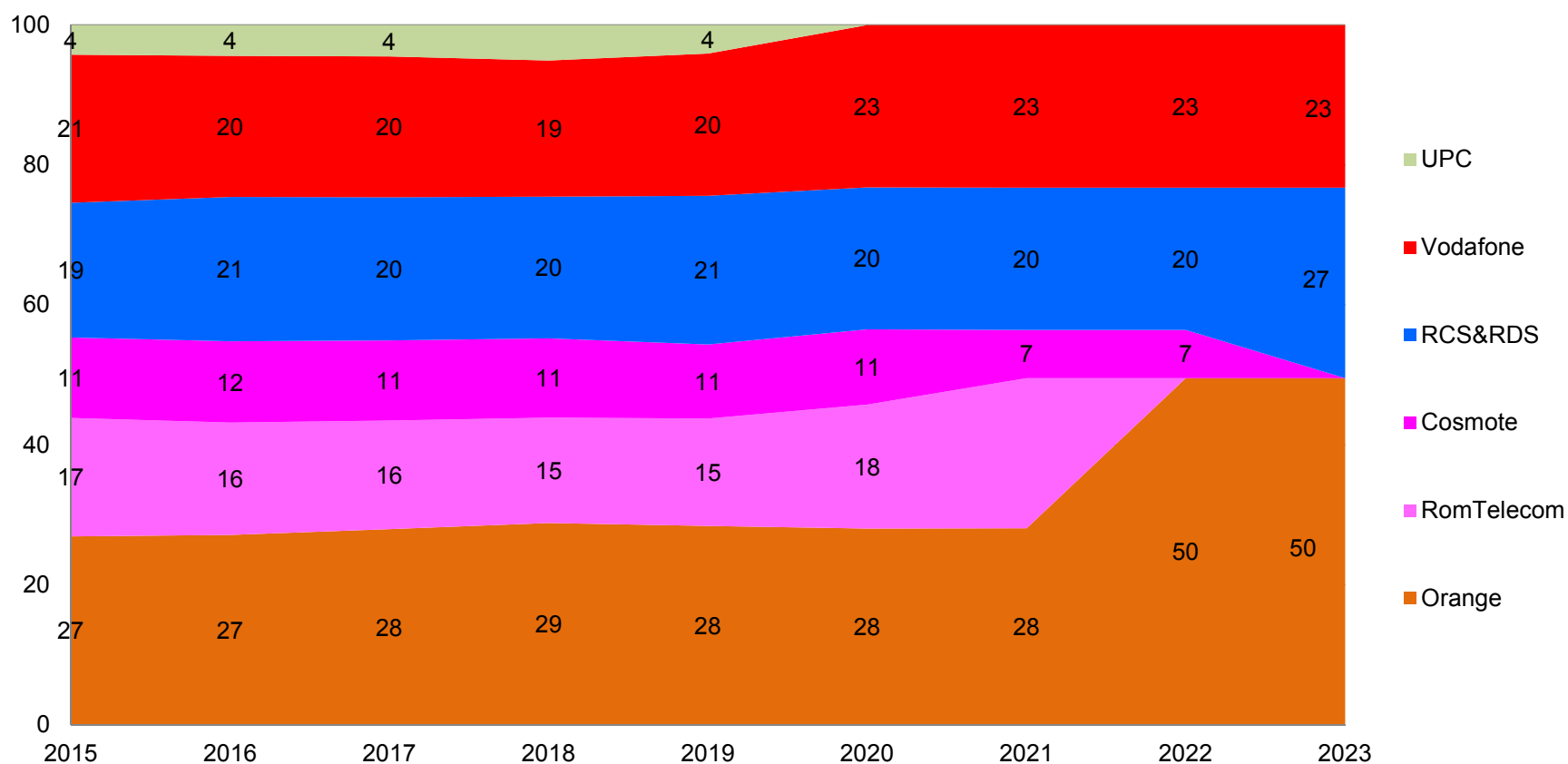

2021 – cel mai nefast an

Achiziția fostului RomTelecom de către Orange România, 30 sep 2021

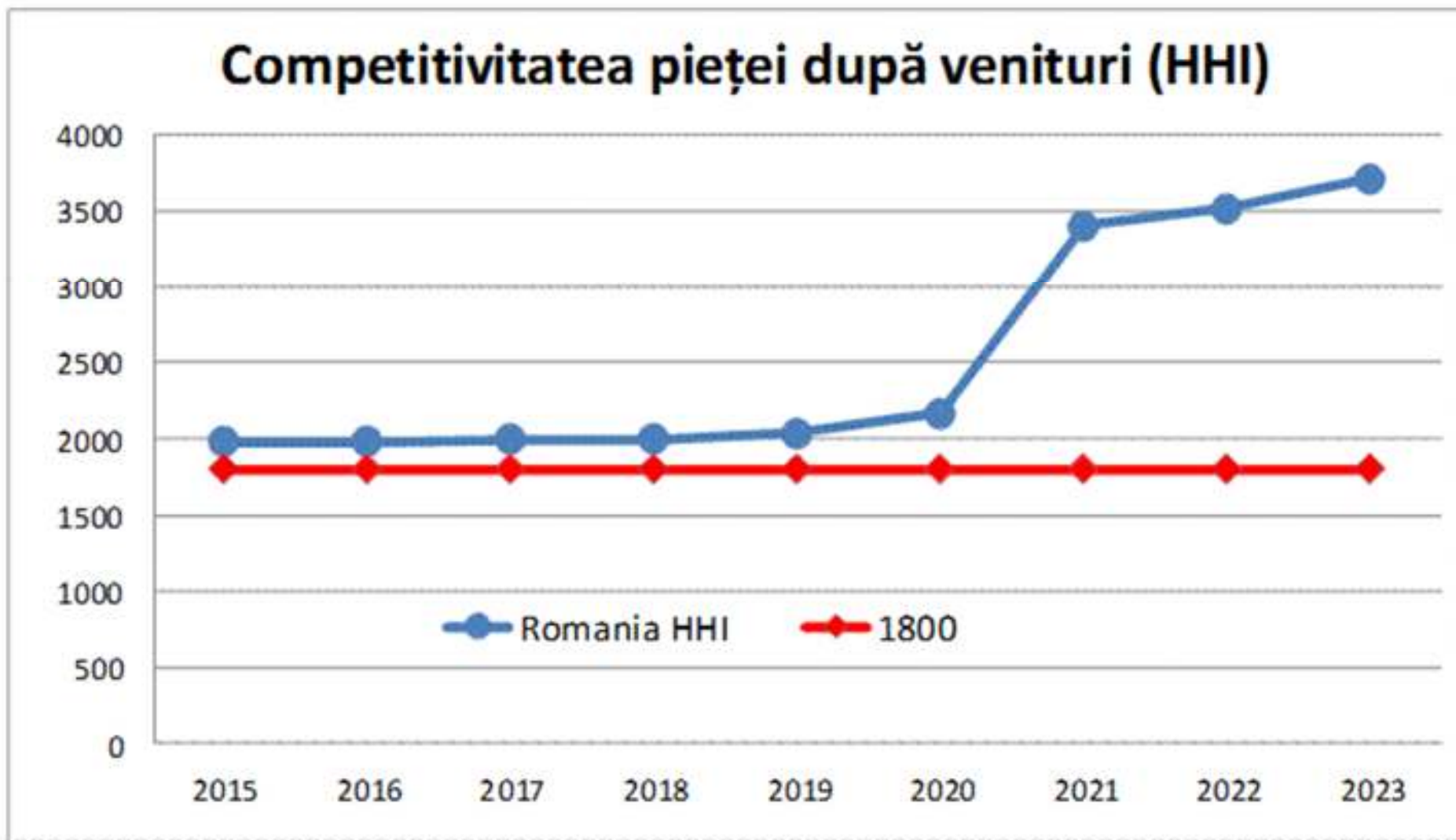
- Concentrare nepermis de mare pe piața serviciilor de telecomunicații

Romania - cote de piață telecomunicații (%) după venituri

2021 – cel mai nefast an

Achiziția fostului RomTelecom de către Orange România

2021 – cel mai nefast an

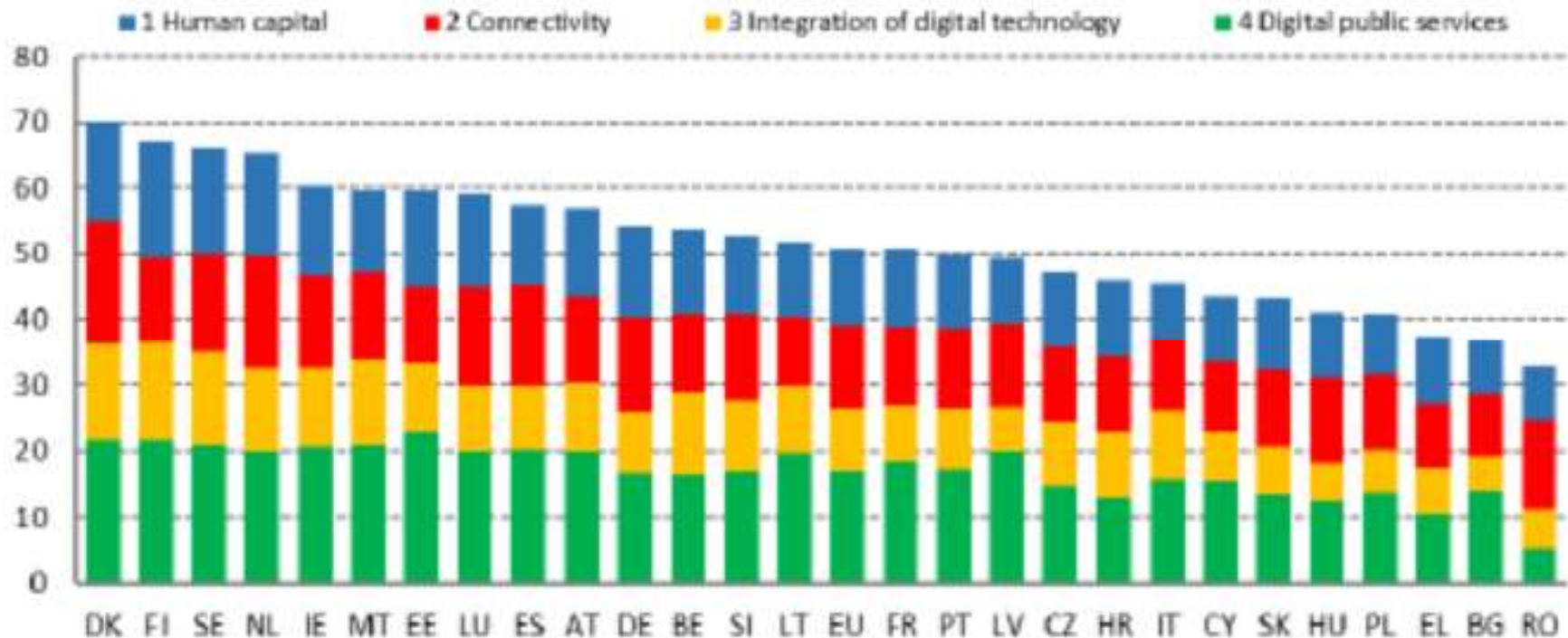
Achiziția fostului RomTelecom de către Orange România - Întrebări

- De ce s-a permis devalizarea Cosmote prin trecerea a 0,9 milioane clienți cu abonament la Orange prin RomTelecom? Pentru a fi slăbit și apoi vândut?
- Pe ce bază a acceptat România evaluarea fostului RomTelecom la €497 milioane și implicit valoarea pachetului de 45,99% la €229 milioane?
- Ce firmă de consultanță a consiliat România la această evaluare? România! Nu Deutsche Telekom sau Orange?
- Ce se întâmplă cu fostul RomTelecom? Dispare prin absorbție în Orange?
- Dacă va fi absorbit: care va fi mărimea pachetului de acțiuni deținut de România în entitatea rezultată în urma absorbției fostului RomTelecom de către Orange Romania?
- Ce firmă de consultanță a asistat/va asista România la determinarea mărimii pachetului său de acțiuni în noul operator Orange?
- Care a fost și cum s-a materializat rezultatul vânzării participației de 30% a fostului RomTelecom în fostul Cosmote Romania.
- Cum se va rezolva conflictul de interese dintre ministerul "telecomunicațiilor" proprietar (fost RomTelecom, Radiocom, ...) și partener cu grupul Orange și ministerul "telecomunicațiilor" strateg național și reglementator (tabel alocare frecvențe, ..) ?

2021 – cel mai nefast an

Retrogradarea României in clasamentul digitalizării DESI2021

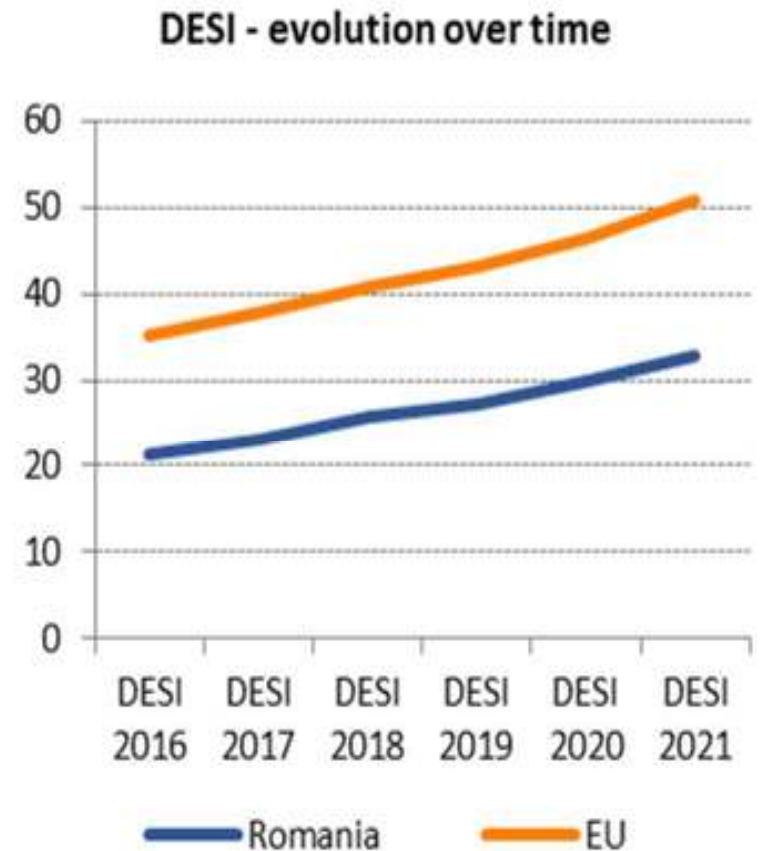
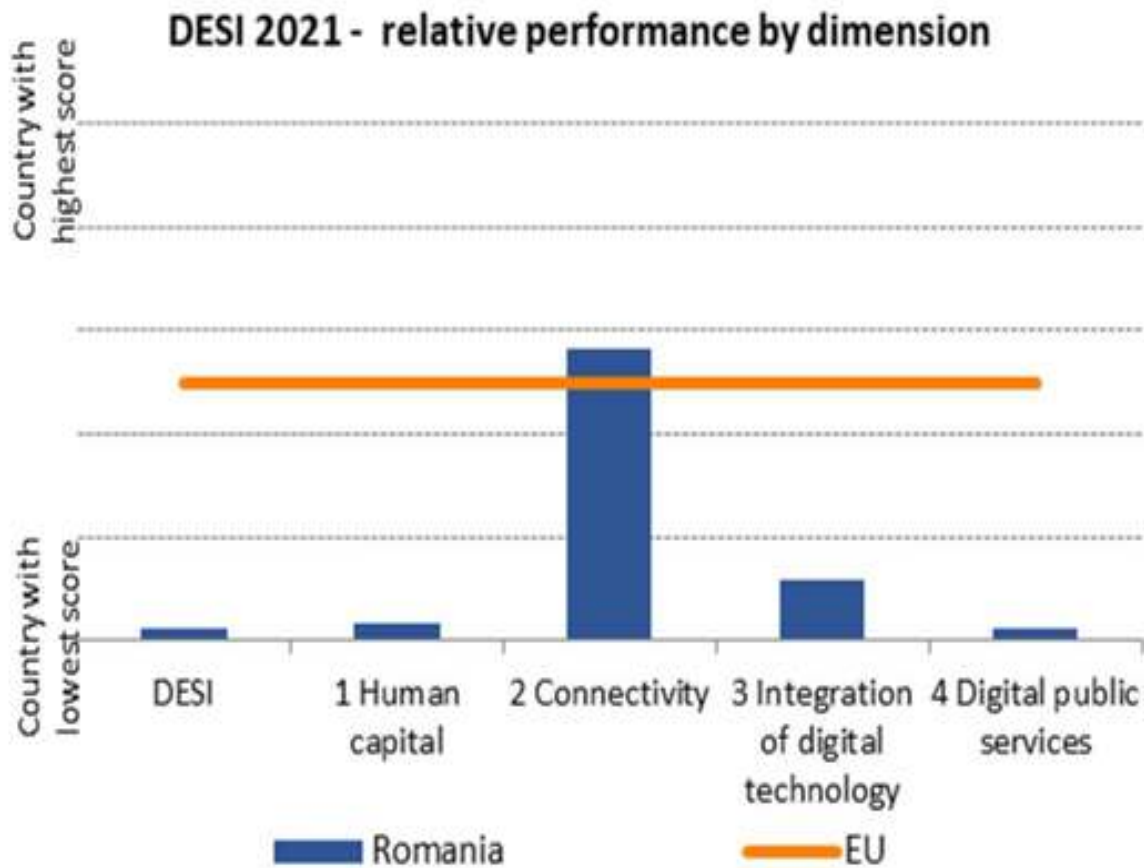
Figure 8 Digital Economy and Society Index, 2021

Source: DESI 2021, European Commission.

2021 – cel mai nefast an

Retrogradarea României in DESI2021

2021 – cel mai nefast an

Retrogradarea României in DESI2021

	Romania		EU
	rank	score	score
DESI 2021	27	32.9	50.7

	România		UE
	loc	punctaj	punctaj
DESI 2020	26	40,0	52,6
DESI 2019	26	36,5	49,4
DESI 2018	26	35,1	46,5

2021 – cel mai nefast an

Licitația ANCOM, nov - doar RCS&RDS si Invite Systems SRL

- **RCS&RDS S.A.** - 2x5MHz in banda de 800 MHz, 4 blocuri 2x5 MHz in banda de 2600 MHz si 1 bloc nepereche de 15 MHz in banda de 2600 MHz TDD, pentru perioada 1 ianuarie 2022 si 5 aprilie 2029. Taxa de licenta: €22 milioane pentru banda de 800 MHz, €17,2 milioane pentru banda de 2600 MHz si €3,5 milioane pentru banda 2600 MHz TDD. Total - €42,7 milioane.
- Societatea **Invite Systems S.R.L.** - 1 bloc de 5 MHz nepereche in banda de 3400 - 3600 MHz, pentru 1 ianuarie 2022 si 31 decembrie 2025, pentru care a platit taxa de licenta €700.000.
- Fostul Cosmote neinteresat de licențe - 800MHz, ...
- Nici Orange și nici Vodafone ...
- **Dezinteres pentru licitația ANCOM din 2021, care poate fi repetat la licitația 5G de anul viitor dacă nu se schimbă contextul**

2021 – cel mai nefast an

Licitația 5G în continuă amânare de mai mulți ani

- din 2017 în 2018,
- în 2019 - trei obstacole în calea licitației 5G
 - OUG114/2018: bani buget- €1 miliard/5G, €2 miliarde/3G, 6 luni pierdute
 - Memorandumul Romania - SUA, amânarea licitației
 - Desființarea ministerului "telecomunicațiilor", deriva
- în 2020
 - Proiectul de lege "5G", o nouă OUG114/2018, cu impact termen lung
 - Simulacru de consultare în august
- tr. III, IV 2021
 - Proiectul de lege "5G" aprobat de guvern fără luarea în considerație a opiniilor pieței (operatori, fabricanți, autorități) – 15 april 2021
 - Aprobat de Camera deputaților cu respingerea tuturor amendamentelor - simulacru de consultare – 12 mai
 - Conducerea celor 3 operatori la Ludovic Orban în 13 mai
- 2022?
 - Vom avea o licitație 5G reușită?

2021 – cel mai nefast an

Fără pregătiri pentru implementarea tehnologiei 5G

- Nu există încă ghișeul unic online aprobare lucrări infrastructură!
- Fără proiecte pilot 5G? (Franța – 26 proiecte, €131 milioane)
 - orașe inteligente, sănătate, educație, rețele particulare,....
- Nu s-a refăcut **Strategia 5G pentru România și documentația licitației 5G** elaborate sub stresul OUG114/2018 (adică pentru bani la bugetul de stat) și, deci, nu s-au adaptat la nevoile țării și contextul actual (recuperarea rămânerii în urmă, acoperire rapidă, digitalizare, DESI2021, ...)?
 - prețuri de pornire care să stimuleze implementarea rapidă; mari reduceri la asumarea unei acoperiri mai mare. Cel mai bine – licențe acordate gratis, cu impunerea unor condiții rapide de acoperire a noilor rețele.
 - licențe naționale, dar și locale (private networks)
 - plată taxe licențe în timp rezonabil, ani, pentru accelerarea acoperirii
 - taxe utilizare spectru reduse la jumătate
 - etc.

2021 – cel mai nefast an

Neimplementarea Codului European Comunicații Electronice

- România atenționată pentru neimplementarea CCEE împreună cu alte țări, în total 23
- Avizat de comisiile de specialitate din parlament – noiembrie 2021
- Votul final?

2021 – cel mai nefast an

- Numirea în funcții de conducere a unor persoane fără pregătire de telecomunicații (comunicații electronice, IT)
 - ministru
 - secretari de stat
- Nu au specialiști în telecomunicații!
- Deciziile au fost luate de politicieni fără expertiza specifică sectorului – de aici anul catastrofal

2021 – cel mai nefast an

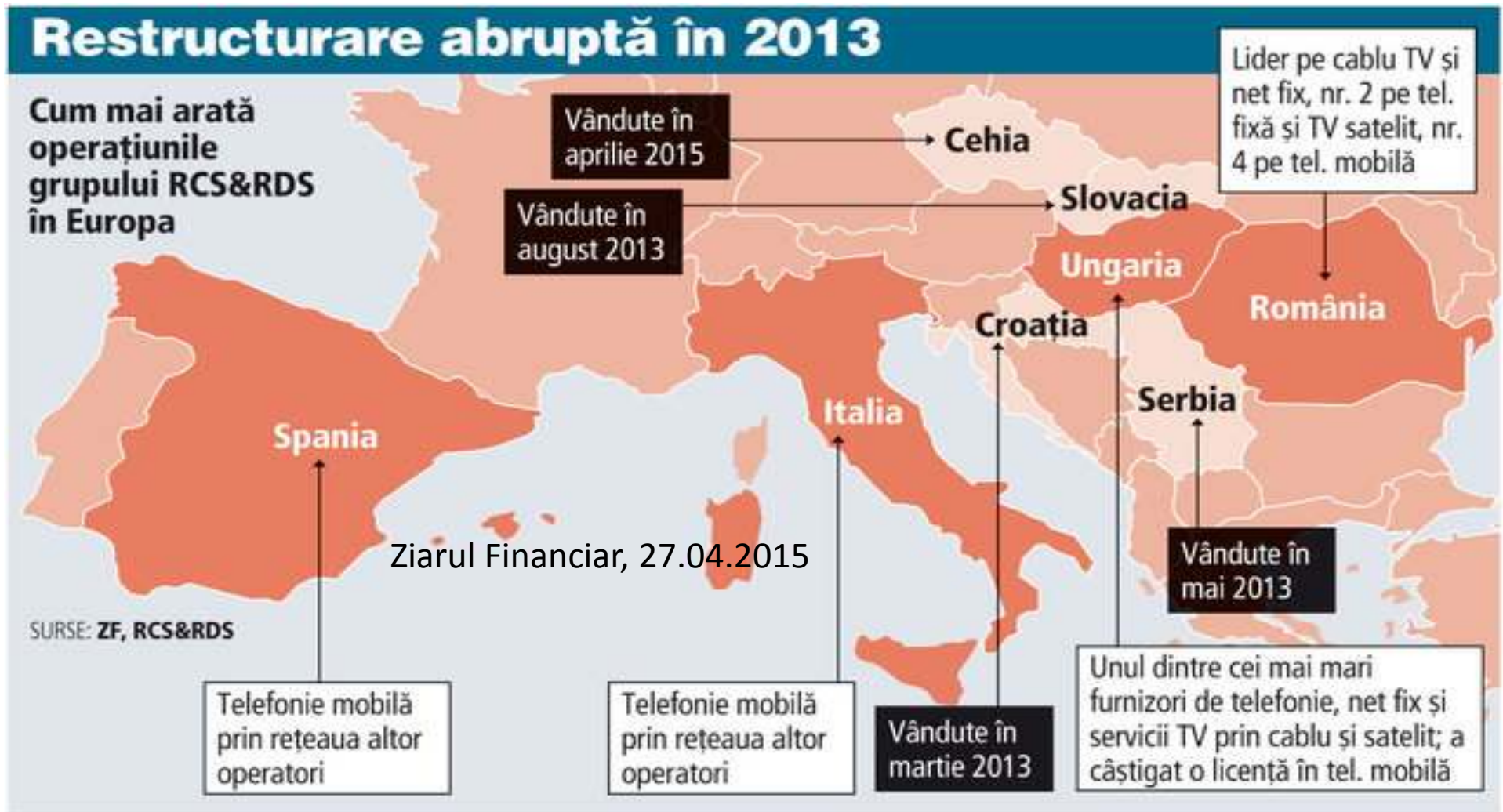
- **Struțo-cămila numită MCID**
 - Cercetarea la Educație
 - Dispariția cuvântului comunicații din denumirile entităților guvernamentale
 - lipsa specialiștilor!
- **Desființarea INSCC**
 - Institutul Național Studii și Cercetări în Comunicații

2021 – cel mai nefast an

Retragerea RCS&RDS din Ungaria

- RCS&RDS prezentă în Ungaria de 23 ani
- 21 dec 2020 – RCS&RDS nu este printre participanții licitației 5G organizată de NMHH
- 8 feb 2021 – apelul RCS&RDS contra deciziei NMHH de a-l exclude de la licitația 5G respins de Curia, curtea supremă a Ungariei
- 29 martie 2021 – acord preliminar pentru achiziția DIGI Távközlési Szolgáltató Ltd. și a filialelor Invitel, I TV și DIGI Infrastructure de către 4iG
- 12 iulie 2021 - 4iG semnează acord preliminar cu PPF Telecom Group pentru achiziția a 100% din Telenor Montenegro, al treilea mare operator mobil din țară
- 27 aug 2021 - 4iG semnează acord preliminar cu ministerul responsabil cu administrarea proprietății naționale pentru achiziția unui pachet majoritar în operatorul de infrastructură deținut de stat Antenna Hungaria
- 30 sept 2021: 4iG finalizează preluare a 100% din compania Invitech controlată de China CEE-Fund
- 12 oct 2021 - 4iG achiziționează 51% din compania israeliană Spacecom
- 29 oct 2021 - DIGI NV a formulat observații scrise la Curtea Europeană de Justiție privind licitația 5G.
- 29 nov 2021 – se finalizează preluarea filialei Digi din Ungaria de către 4iG pentru €625 milioane
- 29 nov 2021 - Rheinmetall, companie germană din domeniul apărării, încheie un acord neangajant de achiziție a unei participații de 25,1% din compania listată 4iG
- 4iG are în spate un vehicul de investiții, Konzum Management, unde este acționar unul dintre aliații premierului Viktor Orbán - Lorinc Mészáros. După ce Orbán a ajuns la putere, Mészáros a devenit rapid cel mai bogat om din Ungaria. Mulți îl consideră pe Mészáros drept frontman-ul familiei Orbán, gestionând afacerile prim-ministrului. (ZF 3 dec 2021)
- **A telecom star was born! 4iG !!!**

2021 – cel mai nefast an RCS&RDS în Europa

2021 – cel mai nefast an Proiectul pilot 6G

2022 – un an incert

- **Context**

- Provocări – pandemia, guvern supradimensionat, eterogen (specialisti?), deficit bugetar
- Pandemia continuă – cere: accelerarea digitalizării; rețele telecom; 5G
- Macroeconomic: crește PIB, inflație, depreciere leu (>5lei),
 - Românii vor plăti mai mulți lei ptr serviciile de telecomunicații (tarife in euro)
- Politic – guvern supradimensionat, alianță ”delicată” - posibile turbulențe
- Tehnologic – investiții în tehnologia 5G pe plan mondial
- Telecomunicațiile la baza României postpandemice

- **Ce ar trebui să se întâmple**

- Implementarea EECC
- Licitația 5G?
 - cu actuala lege 5G licitația ar putea fi neinteresantă pentru marii operatori
 - pentru succesul implementării tehnologiei 5G și a digitalizării
 - legea 5G ar trebui abrogată
 - URGENT preparative (menționate) care să faciliteze implementarea și adoptarea
 - Rolul ANCOM - a stimula dezvoltarea de rețele de telecomunicații adecvate (acoperire, viteza, etc.) și a competiției și nu colector de taxe pentru guvern

- **Ce s-ar mai putea întâmpla**

- Dispariția fostului RomTelecom prin absorbție în Orange Romania
 - Care va fi deținerea României în noua entitate? Cum se va stabili? Consultanți?
- Vânzarea fostului Cosmote?
 - ”transferul” la RomTelecom a 0,9 milioane clienți cu abonament; Slăbire! Pregătire vânzare?
 - echipă executivă de ”conservare”: CEO, CFO, CCO, CTO, CHRO&Legal,
 - Dezinters față de dezbateră la legea 5G, față de licitația ANCOM
 - Mai este RCS&RDS interesat de Cosmote Ro în condițiile legii 5G?
 - Ar mai permite guvernul Românie încă o mare concentrare?
 - Trei operatori?

Vă mulțumesc pentru atenție!

Nicolae OACĂ, *PhD, MBA*

<http://nicolaeoaca.blogspot.ro>

Mobil: 00 40 766 505 784

E-mail: nicolae_oaca@yahoo.com; nicolae.oaca@gmail.com

Agenda